

نیم قرن تجربه در تحقیقات چغندر قند

یافته‌های شیرین

(۱۲) مناسب‌ترین آرایش کاشت چغندر قند پاییزه در دزفول

حمید شریفی، محمدرضا اوراضی زاده

بیان مسئله و اهمیت موضوع

چغندر قند در استان خوزستان به عنوان یک گیاه کاملاً مکانیزه محسوب می‌شود. تراکم بوته از جمله مهم‌ترین عوامل مدیریتی است که عملکرد کمی و کیفی چغندر قند را تحت تأثیر قرار می‌دهد و استفاده مطلوب از سایر نهاده‌ها را میسر می‌سازد. از سوی دیگر، با توجه به استفاده از بذر منوژرم پوشش دار و بدون پوشش در زراعت چغندر قند مکانیزه خوزستان، بررسی فاصله مناسب کشت این بذر ضروری است. با توجه به مصادف شدن دوره رشد چغندر قند پاییزه در منطقه دزفول با ماه‌های سرد و مرطوب زمستان و فراهم بودن شرایط محیطی برای رشد اندام هوایی، هم‌چنین طولانی بودن دوره رشد نسبت به کشت‌های بهاره، تراکم بوته مناسب در کشت پاییزه با شرایط مناطق معتدله (کشت بهاره) متفاوت است. بنابراین، کاشت چغندر قند در مناسب‌ترین فاصله خطوط کشت و فاصله بوته روی خط - که تعیین‌کننده تراکم بوته در هکتار است - ضروری است. دستیابی به تراکم بوته مناسب، به‌ویژه در کشت پاییزه خوزستان، به دلیل مکانیزه بودن تمامی عملیات زراعی و کشت در قطعات بزرگ، می‌تواند افزایش عملکرد شکر در هکتار و سودآوری بیشتر این گیاه را به دنبال داشته باشد.

شرح دستورالعمل و توصیه فنی

نتایج تحقیقات انجام شده در منطقه خوزستان در ارتباط با فاصله خطوط کشت ۵۰، ۵۵، ۶۰ و ۶۵ سانتی متر و سه فاصله بوته روی خط ۱۵، ۲۰ و ۲۵ سانتی متر بر روی دو رقم تجارتي نشان

داده است که فاصله بین ردیف‌های کشت از نظر تأثیر بر عملکرد ریشه و شکر سفید تفاوت معنی‌داری نداشتند. با این وجود، بیشترین عملکرد ریشه (۶۴/۱۵ تُن در هکتار) در فاصله ردیف ۵۰ سانتی‌متر با تراکم بوته ۹۴ هزار بوته در هکتار به دست آمد. لیکن به دلیل بزرگ بودن قطعات زراعی، طولانی بودن جویچه‌ها و امکان شکستگی پشته‌ها و هم‌چنین تسهیل تردد ماشین‌آلات مختلف جهت انجام عملیات داشت در طول فصل رشد، بهتر است از فاصله ردیف ۶۰-۵۵ سانتی‌متر استفاده شود. در ضمن، بیشترین درصد قند در فاصله بوته ۲۰-۱۵ سانتی‌متر به دست می‌آید. بنابراین، به‌عنوان توصیه نهایی فاصله ردیف ۶۰-۵۵ سانتی‌متر با فاصله بوته ۲۰-۱۵ سانتی‌متر با ایجاد تراکم بوته حدود ۸۰-۱۰۰ هزار بوته در هکتار جهت دستیابی به بیشترین عملکرد کمی و کیفی محصول و امکان کاربرد ماشین‌آلات داشت و برداشت چغندر قند در سطوح وسیع، مناسب‌ترین آرایش کاشت برای کشت پاییزه محسوب می‌شود.

منابع مورد استفاده

- شریفی، ح. و م.ر. اوراضی‌زاده. ۱۳۷۳. بررسی مناسب‌ترین فاصله خطوط کاشت و بوته روی خط (تراکم بوته در هکتار) در چغندر قند زمستانه دزفول. چکیده مقالات، سومین کنگره علوم زراعت و اصلاح نباتات ایران، دانشگاه تبریز.
- اوراضی‌زاده، م.ر. و ح. شریفی. ۱۳۷۴. بررسی اثرات فاصله کشت بذر منورم پوشش‌دار و بدون پوشش در عملکرد کمی و کیفی چغندر قند زمستانه در دزفول. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مرکز تحقیقات کشاورزی صفی‌آباد دزفول.